

## SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan alainen toiminta koostuu neljästä palvelukokonaisuudesta, jotka ovat varhaiskasvatus ja esiopetus, perusopetus, kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lautakunnan toimintaan kuuluu myös palvelualueen yhteisten toimintojen kokonaisuus.

Sivistyspalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyjä tehtäviä. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen lainsäädäntö määrittelee pääasiassa palvelujen järjestämistavan. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuremmat mahdollisuudet itse määrittellä palvelujen sisältö ja laajuus.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Lautakunnan toiminnassa edistettiin vuoden 2021 aikana erityisesti yhdenvertaisuutta, osallisuutta, omaehtoista toimintaa ja liikkumista sekä tuettiin lasten ja nuorten kasvua ja oppimista. Osallisuuden kaupunkitasoinen kehittämisvastuu siirtyi konsernihallinnosta sivistyspalvelujen palvelualueelle. Palveluverkon kehittämistä jatkettiin suunnitelmien mukaisesti. Pitkittynyt koronapandemia vaikutti lautakunnan alaiseen toimintaan merkittävästi edelleen vuonna 2021. Muun muassa huoli lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnista, kulttuuri- ja liikuntamahdollisuudet rajoitteiden alla, avustusyhteisöjen ja luovien alojen heikentynyt

tilanne sekä henkilöstön jaksaminen ja työvoiman saatavuus haastoivat toimintaa poikkeuksellisen tilanteen jatkuessa. Haasteista huolimatta toimintoja pystyttiin kehittämään lähes talousarvion ja palvelu- ja vuosisuunnitelman mukaisesti.

Varhaiskasvatuspalveluiden piirissä (sis. esiopetuksen) oli vuonna 2021 yhteensä 10 708 lasta (kasvu 0,5 % vrt. 2020). Yksityisessä varhaiskasvatuksessa lapsia oli kaikkiaan 2095 (2020: 2 119), joista palvelusetelipäiväkodissa 1 476 (2020: 1358), ostopalvelupäiväkodissa 163 (2020: 253) ja yksityisen hoidon tuella 456 (2020: 508) lasta. Lapsimäärät ovat koko vuoden keskiarvoja.

Perusopetusikäisten lasten määrän arvioidaan kasvavan edelleen tulevina vuosina. Perusopetuksessa oli yhteensä 18 635 oppilasta ja peruskoululaisten määrä kasvoi 386 oppilaalla (+2 %). Perusopetukseen perustettiin kymmenen alueellista tuen ryhmää erityisen tuen oppilaille ja tuen koordinoitua jatkettiin koulupolkukohtaisesti.

Kulttuurissa toteutui pandemiasta huolimatta 2,3 miljoona kohtaamista. Nuorisotyö tavoitti 111 000 nuorta. Näiden lisäksi elämyksiä ja hyvinvointia tarjosivat julkinen taide, ulkoliikuntaolosuhteet, vuokrattavat tilat, verkossa toimivat palvelut sekä avustettavien yhteisöjen toiminta.

Pellervon pientenlasten yksikkö valmistui 3/2021 ja Lielahden päiväkotit 8/2021. Vellamon päiväkotit poistui pal-

veluverkosta perusparannuksen vuoksi 6/2021-7/2022. Ikurin ja Olkahisen päiväkodit siirtyivät väistötiloihin perusparannuksen ajaksi. Klaavan päiväkodin toiminta Vuoreksessa päättyi 12/2021 toiminnan siirtyessä Isokuusen päiväkotiin 1/2022. Uusina palvelusetelipäiväkoteina aloittivat Norlandia Kunto 8/2021, Pilke Lamminranta ja Komeetta 9/2021 sekä Päiväkotit Kullannuppu 10/2021. Sisäilmaongelmia käsitellään nelivaiheisen prosessin kautta esitutkinnasta seurantaan. Vuoden 2021 lopussa kouluja oli prosessissa yhteensä 15 ja päiväkoteja 8. Kulttuuripalvelujen ja liikunta- ja nuorisopalvelujen sisäilmaongelmaisissa kohteissa kehittämisprosessi jatkuu.

### Lautakunnalle asetettujen toiminnan tavoitteiden toteuma

Sivistys- ja kulttuurilautakunnalle asetettiin vuoden 2021 talousarviossa 7 sitovaa toiminnan tavoitetta. Vuoden lopun tilanteessa tavoitteista kaksi toteutui, yksi toteutui osittain ja neljä tavoitetta jäi toteutumatta.

Keskeiset poikkeamat toteumissa liittyvät digitaalisten palveluiden käytöasteen parantumiseen Varaamossa, Tampereen keskeisten kohteiden kävijämääriin, Euroopan kulttuuripääkaupunkihakuun sekä työvoimakustannuksiin. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu tarkemmin alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen toteuma (tammi-joulukuu 2021)	
3	Koululaisten fyysinen toimintakyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Oppilaiden fyysistä toimintakykyä mitataan vuosittain tehtävillä valtakunnallisilla 5. ja 8.luokkalaisten Move!-mittauksilla. Mittaustulosten perusteella koululaisten fyysinen toimintakyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Kestävyys- ja liikkumistaitojen osalta 5.-luokkalaisten alimman tulostulokolmanneksen tulosten määrä on vähentynyt kestävyyskunnan osalta 2,7 prosenttiyksikköä. 8.-luokkalaisten alimman tulostulokolmanneksen tulosten määrä on vähentynyt kestävyyskunnan osalta 3,3 prosenttiyksikköä. Kehon liikkuvuuden osalta 5. ja 8. luokkalaisten alaselän ojennuksessa onnistuneiden osuus on pysynyt samana. Käsittely- ja havaintomotoristen taitojen sekä yläraajan voiman osalta 5.-luokkalaisten alimman tulostulokolmanneksen tulosten määrä on vähentynyt 4,9 prosenttiyksikköä. 8.-luokkalaisten alimman tulostulokolmanneksen tulosten määrä on lisääntynyt 1,8 prosenttiyksikköä. Tavoite toteutui.	+
9	Asiakaskokemus on parantunut perusopetuksessa ja nuorisopalveluissa	Perusopetuksen asiakastytyväisyys on pysynyt melko samana vuonna 2021 verrattuna vuosiin 2020 ja 2019. Vuonna 2021 keskiarvo on 8,44 (vastauksia 1271). Vuonna 2019 keskiarvo oli 8,36 ja vuonna 2020 keskiarvo on 8,65. Asteikko oli 4-10. Nuorisopalvelujen asiakastytyväisyyttä mitataan keskitetyssä toiminnossa Monitoimitalo 13:ssa jatkuvasti. NPS-luku vuoden lopussa on 66 ja on edellisen vuoden tulosta parempi (60). Tavoite toteutui osittain.	+/-

11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut Varaamossa	Varaamaa ei ole otettu asiakaskäyttöön koronapandemian vuoksi. Palvelu on keskeneräisen, mutta käyttövalmiutta on kehitetty ja sen piiriin on tuotu runsaasti tiloja. Vuoden 2020 alussa palvelussa oli kuvattuna 5 tilaa ja vuoden lopussa tiloja on 55. Tavoite ei toteutunut.	-
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	Museot, kirjastot ja Särkänniemen huvipuisto eivät ole olleet täysimääräisesti yleisölle auki koronarajoitusten vuoksi. Tapahtumatoiminnan rajoitukset ovat vähentäneet myös muiden kokoontumisten ja tapahtumien kävijämääriä tai ne on kokonaan peruttu. Kävijämäärien pudotus vuodesta 2019: Museot 37 %, Tampere Filharmonia 66 %, kirjastot 45 %. Särkänniemen huvipuiston kävijämäärä on ollut vuonna 2021 n. 36 % pienempi kuin vuonna 2019. Tavoite ei toteutunut.	-
25	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt	Tampere ja Pirkanmaa eivät tulleet valituksi vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi. Korjaavana toimenpiteenä valmisteltiin 07-12/2021 välisenä aikana Tampereen ja 19 kumppanikunnan yhteinen plan B -jatkohanke, Operaatio Pirkanmaa vuosille 2022-2024. Hanke hyödyntää kulttuuripääkaupunkihauun aikana tehtyä työtä. Toteutus siirtyy vuoden 2022 alusta kulttuurin palveluryhmään. Tavoite ei toteutunut.	-
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Sivistys- ja kulttuurilautakunnan työvoimakustannusten toteuma on 1,3 milj. euroa (0,6 %) talousarviota suurempi. Henkilöstökulujen ylitykseen vaikutti arvioitua suuremmat eläkevakuutusmaksut ja lomapalkkavelan muutos sekä koronatilanteen aiheuttama sijaistarve. Henkilöstön palkat ja palkkiot ilman kirjanpidollista lomapalkkavelan muutosta toteutuivat kuitenkin 0,2 milj. euroa alle vuosisuunnitelman. Tavoite ei toteutunut.	-
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Sivistys- ja kulttuurilautakunnan tuottavuuskehitystä seurattiin tuottavuusmittariston avulla. Tuottavuusmittarien raportointi ja analyysi sisältyi lautakunnan talousosioon. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen ja kirjastopalvelujen tuottavuuspiloteissa on määritelty seurattavat tuottavuusmittarit, joita päivitetään kuukausittain. Tavoite toteutui.	+

## Tuottavuus

Talouden päämittarien asukaskohtaiset nettokustannukset kasvoivat 3,4 % ja käyttökustannukset 4,1 % edellisvuoteen verrattuna, mikä aiheutui erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen kasvusta sekä koronapandemian aiheuttamista tulojen menetyksistä ja lisäkustannuksista. Asukaskohtaiset nettokustannukset toteutuivat 1,5 % tavoitetta heikompana, mikä aiheutui koronapandemian

aiheuttamasta poikkeustilanteesta. Koronapandemian nettovaikutukset palvelualueen talouteen olivat arviolta 6,7 milj. euroa. Kirjausohjeiden muutosten vuoksi palveluhankinnat eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen verrattuna. Koronatilanne on häntannut asiakaskokemuksen seuranta. Tyytyväisyys on lähellä tavoitetasoa suurimmassa osassa yksiköitä, mutta muutamien palvelujen matalampi tulos heikentää tulosta. Työntekijäko-

kemus on hyvällä tasolla ja se on hieman parantunut edellisvuodesta. Sairauspoissaolot ovat kasvaneet hieman edellisvuodesta ja toteutuivat selvästi tavoitetta heikompana koronatilanteen vuoksi. Hankintaosaamista arvioitiin joka toinen vuosi tehtävällä kyselytutkimuksella; palvelualueen kokonaisindeksi oli hyvällä tasolla ja vahvistui hieman edellisestä mittauksesta.

### Tuottavuusmittarit, Sivistys- ja kulttuurilautakunta

	TP 2020	TP 2021	Tavoite 2021	Ero
<b>Päämittarit</b>				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-1 607	-1 662	-1 637	-25
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-1 781	-1 853	-1 839	-14
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-853	-908	-902	-6
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-280	-359	-343	-16
<b>Täydentävät mittarit</b>				
Asiakaskokemus (NPS)*, Kulttuuri, Liikunta ja nuoris	-	57	75	-18
<b>Selittävät mittarit</b>				
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	59,1	59,7	60,0	-0,3
Sairauspoissaolot, %	4,44	4,60	3,99	0,61
Hankintaosaaminen, taso (max 100)		73	78	-5
Tilatehokkuus, htm2/asukas	1,93	2,01	1,98	0,03
Asukasmäärä	241 009	244 315	244 500	-185

Tavoite 2021 on muutettu talousarvio 2021. Ero on tilinpäätöksen 2021 ja tavoitteen 2021 välinen ero.

## Lautakunnan talous

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan toimintakate toteutui 5,7 milj. euroa muutettua talousarviota heikompana. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden aikana talousarviomuutoksia, jotka heikensivät lautakunnan toimintakatetta 3,3 milj. euroa. Koronapandemia vaikutti merkittävästi talousarvion toteumaan. Tilinpäätöksessä nettomenojen kasvu on 18,6 milj. euroa eli 4,8 % edellisvuoteen verrattuna. Nettomenojen kasvuun vaikutti erityisesti henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen kasvu.

Toimintatuotot toteutuivat 2,0 milj. euroa budjetoitua pienempinä, mikä johtui pääosin koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi alentuneista maksu- ja vuokratuotoista. Suurimmat tulojen menetykset olivat liikuntapalveluissa. Vastaavasti tuet ja avustukset ylittyivät lähinnä kulttuurin budjetoimattomista projektituista ja korona-avustuksista johtuen. Muiden toimintatuottojen ylitys aiheutui varhaiskasvatukseen kirjatusta alv-palau-

tuksesta, joka saatiin takautuvasti yksityisen hoidon tuesta ja kuntalisästä.

Toimintakulut ylittyivät 3,7 milj. euroa, mikä johtui palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen ylityksestä. Palvelujen ostojen suurimmat ylitykset aiheutuivat palvelusetelipäivähoidon kasvusta, työterveyden kustannuksista ja perusopetuksen ateriakustannuksista. Henkilöstökulujen ylitykseen vaikutti arvioitua suuremmat eläkevakuutusmaksut ja lomapalkkavelan muutos sekä koronatilanteen aiheuttama sijaistarve. Henkilöstökulut ylittyivät erityisesti liikuntapalveluissa ja perusopetuksessa. Vastaavasti varhaiskasvatuksen tarvikehankinnat, kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen avustukset sekä perusopetuksen vuokratulot toteutuivat budjetoitua pienempinä.

Koronapandemian vaikutukset heikensivät lautakunnan toimintakatetta noin 6,7 milj. euroa. Koronapandemian aiheuttama poikkeustilanne alensi kulttuuri ja liikuntapalvelujen toimintatuottoja noin 3,5 milj. euroa. Lisäksi Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi

korona-avustuksia varhaiskasvatukselle ja perusopetukselle sekä kulttuuri-palveluihin. Avustuksista kohdistettiin vuodelle 2021 käytön mukaan yhteensä 3,0 milj. euroa, joten yhteensä toimintatuotot alenivat 0,5 milj. euroa. Toimintakulut kasvoivat koronapandemian vuoksi 6,2 milj. euroa, josta valtion korona-avustukset kompensoivat osan. Poikkeustilanne vaikutti erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kustannusten kasvuun.

Investoinnit toteutuivat 4,5 milj. euroa talousarviota pienempinä, mikä johtui rakennushankkeiden aikataulumuutoksista ja ensikertaisen kalustamisen toimitusten viivästyisestä useissa eri kohteissa. Olkahisen päiväkotia ja Pispalan koulun peruskorjaus valmistuvat vasta vuonna 2022. Liikuntapalvelujen rakennushankkeet viivästyivät mm. Kaupin urheilupuiston kehittämisen ja Vuoreksen reittien rakentamisen osalta.

## SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero
<b>Toimintatuotot</b>			
Myyntituotot	8 471	8 405	66
Maksutuotot	18 390	21 362	-2 971
Tuet ja avustukset	12 294	11 239	1 055
Vuokratuotot	733	1 298	-565
Muut toimintatuotot	1 274	870	404
<b>Toimintatuotot yhteensä</b>	<b>41 163</b>	<b>43 174</b>	<b>-2 011</b>
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
<b>Toimintakulut</b>			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-178 141	-177 684	-457
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-36 421	-35 650	-771
Muut henkilösivukulut	-6 905	-6 939	34
Palvelujen ostot	-88 174	-84 157	-4 017
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 728	-15 139	411
Avustukset	-29 962	-30 493	531
Vuokrakulut	-91 538	-92 255	718
Muut toimintakulut	-1 317	-1 173	-145
<b>Toimintakulut yhteensä</b>	<b>-447 186</b>	<b>-443 490</b>	<b>-3 696</b>
<b>Toimintakate</b>	<b>-406 023</b>	<b>-400 316</b>	<b>-5 707</b>
Rahoitustuotot ja -kulut	49	0	49
<b>Vuosikate</b>	<b>-405 974</b>	<b>-400 316</b>	<b>-5 658</b>
Poistot ja arvonalentumiset	-5 498	-6 226	728
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>-411 471</b>	<b>-406 542</b>	<b>-4 929</b>

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-6 338	-10 847	4 509	-9 100	-1 747	0
Rahoitusosuudet	28	0	28	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-6 310	-10 847	4 537	-9 100	-1 747	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	4	0	4	0	0	0

## SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Sivistys- ja kulttuurilautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-405 954	-400 241	-5 713	-396 972	-3 269	-0
Hiedanranta	-69	-75	6	-75		

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Sivistys- ja kulttuurilautakunta, nettoinvestoinnit	-6 310	-10 847	4 537	-9 100	-1 747	0

## Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmä tuottaa lakisääteistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Palvelut järjestetään siten, että toiminnan johtamisessa ja ohjauksessa toteutetaan sujuvan kasvun ja opinpolun periaatetta. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista lapsilähtöisesti yhteistyössä perheen ja monialaisten asiantuntijoiden kanssa. Esiopetusta toteutetaan perusopetuslain mukaisesti. Toiminnan järjestämisestä ja kehittämisestä vastaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmä.

Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta ja perusopetuslain mukaista esiopetusta kaikille sitä tarvitseville lapsille. Tampereen kaupungissa tuotetaan varhaiskasvatuspalveluja sekä kunnallisena että yksityisenä palveluna. Kunnallisena palveluna järjestetään päiväkotihoidon, perhepäivähoidon ja avointa varhaiskasvatusta. Lisäksi järjestetään esiopetusta täydentävänä toimintana varhaiskasvatusta ja kerhotoimintaa sekä erityistä hoitoa ja opetusta tarvitsevien lasten yksikön (ERHO) palvelua. Yksityisen varhaiskasvatuksen vaihtoehdot ovat ostopalvelu, palveluseteli sekä yksityisen hoidon tuki. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus, esiopetus sekä lakisääteinen kotihoidontuki. Tampere ja Tampereen seutukunnat järjestävät varhaiskasvatusta kuntien välisenä ostopalveluna seutusopimuksen mukaan.

### Palvelukokonaisuuden talous

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintakate toteutui talousarvion mukaisesti.

Toimintatuotot toteutuivat 0,5 milj. euroa budjetoitua parempana, mikä aiheutui tukien ja avustusten sekä muiden toimintatuottojen ylityksistä. Tukien ja avustusten ylitykseen vaikuttivat perhevapaakorvaukset ja korvaus työterveyshuollosta. Muihin toimintatuottoihin kirjattiin alv-palautus, joka saatiin takautuvasti yksityisen hoidon tuesta ja kuntalisästä. Vastaavasti myynti- ja maksutuotot toteutuivat hiekan suunniteltua pienempinä.

Toimintakulut ylittivät talousarvion 0,5 milj. euroa, mikä aiheutui pääosin palvelujen ostojen toteumasta. Palvelujen ostot ylittyivät, koska palvelusetelipäivähoidossa oli ennakoitua enemmän lapsia ja työterveyden kustannukset kasvoivat koronan vuoksi. Lisäksi koronapandemia lisäsi siivoustarvetta ja integroitujen ryhmien lisääminen vaikutti kuljetuskustannusten kasvuun. Henkilöstökulut ylittyivät, koska lomapalkkavelan muutos ja eläkekulut toteutuivat suunniteltua suurempina. Koronapandemian aiheuttamat väljyysvaatimukset ja sijaiskustannukset lisäsivät varhaiskasvatuksen henkilöstökuluja, mutta ne pystyttiin kattamaan saaduilla avustuksilla. Vuokratulot ylittyivät tilamuutosten ja väistötilojen sekä lisääntyneiden ict-laitteiden leasingvuokrien vuoksi. Vastaavasti kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen avustukset alittivat budjetin, kos-

ka tuen piirissä olevien lapsien määrä on ollut ennakoitua pienempi. Myös kaluston ja materiaalien ostot toteutuvat budjetoitua pienempinä, mikä aiheutui osaltaan rakennusaikataulujen muutoksesta ja toimitusten viivästyemisestä. Muut toimintakulut alittuivat, koska luottotappiot toteutuivat ennakoitua pienempinä.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen investoinnit kohdistuivat pääosin päiväkotien ja esiopetustilojen ensikertaiseen kalustamiseen. Suurimpia yksittäisiä kohteita olivat Isokuusen, Lielahden, Linnainmaan, Multisillan ja Pellervon päiväkodit. Investoinnit toteutuivat 0,9 milj. euroa talousarviota pienempinä. Olkahisen päiväkoti valmistuu vasta vuonna 2022. Rakennusaikataulujen muutosten ja toimitusten viivästyminen vuoksi useiden kohteiden ensikertainen kalustaminen toteutui talousarviota pienempänä. Osa ensikertaisen kalustamisen hankinnoista ajoittuu vuodelle 2022.

## VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

**Toiminnan keskeiset muutokset**

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakastyytyväisyys säilytettiin hyvänä koronatilanteesta huolimatta. Perheiden hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden tukeminen kohdennetun lisäresurssin avulla.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintaa kehitettiin strategisten painopisteiden avulla, jotka toimintakaudella 2020–2021 olivat: joustava esi- ja alkuopetus, harrastamisen ja liikkumisen edistäminen, tuen ja ohjauksen kehittäminen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin ja digitaalisuuden edistäminen. Lisäksi kehittämistyön kärkiteemoina olivat kestävä tulevaisuus, yrittäjyyskasvatus ja työelämätaidot sekä lukuvalmiuksien vahvistaminen.

Uuden toiminnanohjausjärjestelmän eVaka Tampereen kehittäminen eteni suunnitelmien mukaisesti yhteistyössä Espoon kanssa.

Varhaiskasvatuksen laatuun ja varhaiskasvatussuunnitelman toteutumiseen liittyvän laadunarviointityötä toteutettiin ja yksikköta- soisten arviointiprosessien vahvistui Kansallisen arviointikeskuksen ohjaamana.

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen kulttuurikasvatustoimintaa vahvistettiin sekä henkilöstön osaamista vahvistettiin Pienten lasten taidekaari –toiminnan avulla yhteistyössä kulttuurin kanssa.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	14 926	14 437	489	13 426	74	936
Toimintakulut	-143 688	-143 210	-478	-140 941	-1 380	-888
Toimintakate	-128 761	-128 773	11	-127 515	-1 306	48

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-926	-1 828	902	-1 702	-126	

## Perusopetus

Perusopetuksen palvelukokonaisuuteen sisältyvät perusopetus, monikielille oppilaille tarkoitettu perusopetukseen valmistava opetus, sairaalaopetus sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Perusopetusta järjestetään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin, ranskan ja saksan kielellä. Monikielisille oppilaille tarjotaan perusopetukseen valmistavaa opetusta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1.-2. luokan oppilaille sekä erityisopetuksen 1.-9. luokan oppilaille.

### Palvelukokonaisuuden talous

Perusopetuksen toimintakate toteutui 1,3 milj. euroa talousarviota heikompana.

Toimintatuotot toteutuivat 0,6 milj. euroa budjetoitua suurempina. Myyntituotot toteutuivat budjetoitua suu-

rempina, koska perusopetuksessa oli ennakoitua enemmän ulkokuntalaisia lapsia. Tukien ja avustusten ylitykseen vaikutti korvaus työterveyshuollosta.

Toimintakulut toteutuivat 1,8 milj. euroa talousarviota suurempina mikä aiheutui pääosin palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen toteumasta. Suurimmat palvelujen ostojen ylitykset aiheutuvat etäkoululaisten ruokailun järjestämisestä ja koronan vuoksi kasvaneista työterveyspalvelujen kuluista. Henkilöstökulujen ylitys aiheutui lomapalkkavelan muutoksesta ja eläkevakuutusmaksujen ylityksestä. Koronapandemia lisäsi henkilöstökuluja, mutta ne pystyttiin kattamaan saaduilla avustuksilla. Lisäksi avustukset ylittyivät aamu- ja iltapäivätoiminnan avustuksista sekä yksityisille opetuksen järjestäjille maksetuista kasvomaskikorvauksista johtuen. Vastaavasti tila-

vuokrat ja ict-laitteiden leasingvuokrat toteutuivat budjetoitua pienempinä.

Perusopetuksen investoinnit kohdistuivat pääosin koulujen ensikertaiseen kalustamiseen. Suurimpia yksittäisiä kohteita olivat Isokuusen, Olkahisen, Lentävänniemen ja Pellervon koulujen sekä Koivistontien väistötilan ensikertainen kalustaminen. Lisäksi väistötilojen ensikertaisen kalustamisen tarvetta aiheutti Ikurin koulutalon remontti. Investoinnit toteutuivat 1,0 milj. euroa talousarviota pienempinä. Pispalan koulun peruskorjaus valmistuu vasta vuonna 2022. Rakennusaikataulujen muutosten ja toimitusten viivästymisen vuoksi useiden kohteiden ensikertainen kalustaminen toteutui talousarviota pienempänä. Osa ensikertaisen kalustamisen hankinnoista ajoittuu vuodelle 2022.

## PERUSOPETUS

### Toiminnan keskeiset muutokset

Reagoidaan koronan vuoksi kasvaneisiin oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeisiin vahvistamalla yhteisöllistä oppilashuoltoa ja kouluvalmentajamallia sekä lisäämällä resurssiopettajia ja tukiovetusta.

Opetussuunnitelman toteuttamisen painopisteet ovat; oppimisen arviointi, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja oppilashuolto sekä pedagogisen tuen kehittäminen. Turvallisen ja tasa-arvoisen koulunkäynnin varmistaminen.

Kaupunkikohtaisten kehittämistehtävien (tuki ja ohjaus, globaali ja kestävä tulevaisuus, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt, esi- ja alkuopetuksen toimintamalli sekä harrastamisen edistäminen) kehittäminen sekä jalkauttaminen.

Valtakunnallisessa DigiOne-hankkeessa kehitetään ja digitalisoidaan perusopetuksen prosesseja sekä luodaan toimialalle uutta digitaalista palvelualustaa. Wilma-järjestelmää kehitetään edelleen erityisesti sujuvan ja tietoturvallisen asiointin näkökulmista.

Pispalan koulun peruskorjauksen valmistuminen 4/2022 ja Isokuusen pienten lasten yksikön valmistuminen 1/2022.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	13 822	13 245	577	11 500	203	1 542
Toimintakulut	-197 978	-196 129	-1 849	-191 673	-2 311	-2 145
Toimintakate	-184 156	-182 884	-1 272	-180 173	-2 108	-603
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-1 294	-2 316	1 022	-1 698	-618	

## Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan lais- sa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kirjastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi järjestetään valtionosuuksiin oikeuttavia, kaupungin kulttuurielämän ja vetovoiman kannalta merkittäviä museo-, orkesteri-, taiteen perusopetus- ja vapaan sivistystyön palveluja näitä ohjaavien lakien määrittelemällä tavalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämällä museoilla ja kirjastoilla on lakisääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat kaupunginkirjasto sekä Tampereen museot. Tampereen seudun työväenopisto tuottaa vapaan sivistystyön palvelut myös Ylöjärvelle kaupunkien välisen sopimuksen mukaisesti.

### Palvelukokonaisuuden talous

Kulttuurin toimintakate toteutui 0,7 milj. euroa budjetoitua heikompana.

Toimintatuotot toteutuivat 0,7 milj. euroa talousarviota pienempinä. Koronapandemian aiheuttama poikkeustilanne alensi toimintatuottojen kertymää. Suurimmat asiakasmaksutuottojen alitukset olivat Tampereen taidemuseossa, Tampereen seudun työväenopistossa ja Tampere Filharmoniaassa. Myös myynti- ja vuokratuotot toteutuivat budjetoitua pienempinä. Etenkin historiallisten museoiden tilavuokraus ja ravintolapalvelujen myynti kärsi koronapandemiasta. Saadut tuet ja avustukset ylittyivät, mikä aiheutui budjetoimattomista projektirahoituksista ja Opetus- ja kulttuuriministeriön vuodelle 2021 kohdistetuista koronatuista.

Toimintakulujen toteuma oli 0,1 milj. euroa budjetoitua suurempi. Suurimmat ylitykset olivat avustuksissa ja palvelujen ostoissa. Avustusten ylitys

aiheutui Tampere-talon tila-avustuksen kasvusta, johon ei oltu budjetissa täysimääräisesti varauduttu. Palvelujen ostojen ylitys aiheutui pääosin historiallisten museoiden näyttelymaksuista. Lisäksi museoiden tarvikehankinnat toteutuivat suunniteltua suurempina. Vastaavasti henkilöstökulut toteutuivat budjetoitua pienempinä, mikä johtui rekrytointien viiveestä sekä sijaisten vähäisestä tarpeesta toimintojen supistamisen vuoksi.

Kulttuurin suurimmat investoinnit olivat Teollisuusmuseon kiinteät näyttelyrakenteet, Tampereen taidemuseon ja kaupungin taidekokoelmien hankinnat sekä Tre Filharmonian jousisoitinkaluston uusiminen. Investoinnit toteutuivat 0,5 milj. euroa budjetoitua pienempinä, mikä johtui hankkeiden viivästyisestä ja siirtymisestä osittain vuodelle 2022.

## KULTTUURI

### Toiminnan keskeiset muutokset

Koronapandemia rajoitti toimintaa voimakkaasti ja palvelut olivat suljettuna tai niitä järjestettiin rajoitetusti suuri osa vuodesta. Sulut näkyivät tulomenetyksinä ja kävijämäärien laskuna. Palveluita korvattiin osin digitaalisilla palveluilla, jotka olivat suosittuja.

Museoiden tiloja ja näyttelyitä uusittiin vetovoiman kasvattamiseksi. Muun muassa Vapriikin aulatilat, Amurin työläismuseokortteli sekä Muumimuseon perusnäyttely uusittiin.

Kehittämisen painopisteinä olivat kulttuurin vapaan kentän toimintamahdollisuuksien kehittäminen sekä palvelujen yhdenvertaisen saavutettavuuden edistäminen.

Museoiden pääsymaksuja korotettiin.

Uusi kirjastoauto aloitti toimintansa.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	7 974	8 625	-651	9 119	0	-494
Toimintakulut	-62 759	-62 668	-91	-63 817	265	884
Toimintakate	-54 784	-54 043	-741	-54 698	265	390

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-743	-1 248	505	-1 165	-83	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	4		4			



## Liikunta ja nuoriso

Palvelukokonaisuuden tehtävä on tamperelaisten aktiivisen elämäntavan edistäminen. Palvelukokonaisuus vastaa liikunta- ja nuorisolaissa kunnalle osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuorisotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulkoliikunnan olosuhteilla sekä liikunnan ohjauksella mahdollistetaan asukkaiden omaehtoinen liikkuminen, seurojen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailutoimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin tapahtumia. Nuorisotyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja nuorten edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä tuottaa matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa vapaa-ajalla.

### Palvelukokonaisuuden talous

Liikunta ja nuoriso palveluryhmän toimintakate toteutui 3,7 milj. euroa budjetoitua heikompana.

Toimintatuotot toteutuivat 2,4 milj. euroa talousarviota pienempinä. Koronapandemian aiheuttama poikkeustilanne alensi maksutuottojen kertymää merkittävästi. Suurimmat maksutuottojen menetykset olivat uimahalleissa ja sisäliikuntatiloissa. Kesäkaudelta pe-

ruttiin suuria tapahtumia koronapandemian vuoksi, mutta syksyn mittaan palvelutuotanto ja tapahtumatoiminta normalisoitui, kunnes loppusyksystä uudelleen tiukentuneet rajoitukset jälleen heikensivät tuottojen kertymää. Poikkeustilanne heikensi myös vuokratuottojen kertymää. Palveluryhmä ei saanut korona-avustuksia tulovajeiden kompensoimiseksi.

Toimintakulujen toteuma oli 1,3 milj. euroa budjetoitua suurempi. Liikuntapalveluissa korona ei aikaansaanut menosäästöjä, koska toimipisteet olivat huippu-urheilun ja erityisryhmien tarpeita varten pääsääntöisesti auki. Suurimmat ylitykset olivat henkilöstökuluissa, mikä johtui liikuntapalvelujen koronakaranteenien sijaistarpeista, kesäajan kausityöntekijöistä ja projektityöntekijöistä, joihin on saatu hanke-rahoitus. Henkilöstökulujen ylitykseen vaikutti myös tilinpäätökseen kirjattu lomapalkkavelan muutos. Myös palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä muut toimintakulut toteutuivat budjetoitua suurempina. Palvelujen ostojen ylitys johtui pääosin puhtaanapito- ja palvelujen kustannusten kasvusta. Koronapandemian aiheuttamat lisäsi-

voukset vaikuttivat osaltaan ylitykseen. Sääolosuhteista johtuen talven latu- ja jääkenttätöytö alkoivat aikaisiin ja aiheuttivat runsaasti aurau- ja polttoainekuluja jo joulukuussa. Nuorisopalvelujen muiden toimintakulujen ylityksessä näkyy Tesoman hyvinvointiallianssin toimijalle maksettu sopimuksen mukainen bonus, mikä aiheutui kustannusten alittumisesta ensimmäisellä neljän vuoden sopimusjaksolla (2018-2021) ja asetettujen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisesta.

Liikunta ja nuoriso palveluryhmän suurimmat toteutuneet investointihankkeet olivat Kaupin urheilupuiston kehittäminen, Sorsapuiston tekojään lisätyöt, TESC C-hallin tekonurmi, Ikurin tekonurmikentän peruskorjaus ja Kaupin urheilupuiston videotaulu. Investoinnit toteutuivat 2,1 milj. euroa budjetoitua pienempinä, mikä johtui hankkeiden viivästyisestä ja siirtymisestä osittain vuodelle 2022. Liikuntapalvelujen rakennushankkeet viivästyivät mm. Kaupin urheilupuiston kehittämisen ja Vuoreksen reittien rakentamisen osalta.

## LIIKUNTA JA NUORISO

### Toiminnan keskeiset muutokset

Talviliikuntaolosuhteita parannettiin. Sorsapuiston tekojäärata valmistui talvikaudeksi ja rakenteita täydennettiin vuonna 2021. Tekojää saavutti suuren suosion kuntalaisten keskuudessa.

Kaupin urheilupuiston kehittäminen eteni ja uusi huoltorakennus valmistui. Tammelan stadionin rakentaminen käynnistyi ja Hakametsän Sport-Campuksen suunnittelu alkoi.

Nuorten vaikuttamista, työpajatoimintaa ja sateenkaarinnuorisotyötä vahvistettiin ulkopuolisella rahoituksella.

Koronapandemian myötä rajoitetut kävijämäärät ja osittaiset sulkupäätökset romahduttivat liikunta- ja nuorisopalvelujen tulojen kertymän. Rajoituksista huolimatta liikuntapaikat pidettiin auki huippu-urheilun ja erityisryhmien tarpeisiin. Koronakaranteenit taas aiheuttivat henkilöstön poissaoloja ja sijaistarpeita.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	4 441	6 867	-2 426	6 396	0	471
Toimintakulut	-42 762	-41 483	-1 279	-41 057	-120	-306
Toimintakate	-38 321	-34 616	-3 705	-34 661	-120	165
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-3 375	-5 455	2 080	-4 535	-920	0
Rahoitusosuudet	28	0	28	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-3 347	-5 455	2 108	-4 535	-920	0